

БЕОГРАД - На данашњи дан 1940. године Краљевина Југославија потписала је с Мађарском уговор о "вечном пријатељству", који је Будимпешта погазила после мање од пола године, припајањем Бачке и Барање по окупацији Југославије априла 1941. Мађарски председник владе потписник Уговора о пријатељству с Краљевином Југославијом гроф Пал Телеки, је 3. априла 1941. када је постало јасно да ће Мађарска учествовати у Нападу на Југославију, извршио самоубиство, сматрајући да је осрамоћен пошто је његова реч погажена.

Данас је четвртак, 12. децембар, 346. дан 2019. До краја године има 19 дана.

1574 - Мурат III је постао турски султан после смрти Селима II.

1804 - Шпанија је објавила рат Британији.

1806 - У Првом српском устанку ослобођена је београдска варош и Турци су потиснути у Калемегданску тврђаву, за шта је заслужан буљубаша Конда, пребеглица из табора турског команданта града Алије Гушанца. Конда, Узун Мирко Апостоловић и петорица добровољаца су се пред зору неопажено пребацили преко бедема, побили турске стражаре код Сава капије и устаницима отворили капију, што је било одлучујуће за исход битке. У вишечасовној бици за варош погинуло је око 300 Турака и 54 српска устаника. Увидевши да је одбрана тврђаве безнадежна, Гушанац је побегао низ Дунав 29. децембра, а 6. јануара 1807. предале су се снаге новог турског команданта Сулејман паше и тако је Београд, после три века поново постао центар српске државе.

1821 - Рођен је француски писац Гистав Флобер, један од оснивача француског реализма, сјајан стилиста. Био је песимист, скептик и непристрасан посматрач. Романом "Госпођа Бовари" узнемирио је јавност и оптужен је за повреду јавног морала. Остала дела: романи "Бувар и Пекише", "Сентиментално васпитање", "Саламбо", "Искушење светог Антонија", два позоришна комада, више новела и обимна "Преписка".

1863 - Рођен је норвешки сликар Едвард Мунк. Његове слике карактеристичне су по експресивним облицима са облом упрошћеном контуром. Најпознатије његово дело "Крик" донело му је огромну популарност.

1873 - У Србији је Законом о ковању сребрне монете уведен динар као новчана јединица. Србија је претходно приступила Новчаној конвенцији коју су у Паризу 1865. потписале Француска, Белгија, Италија и Швајцарска. Тиме је отклоњен монетарни хаос и дотадашња употреба више од 40 различитих монета - дуката, форинти, талира. Динар је узет као назив за новчану јединицу пошто је тај назив постојао у средњовековној Србији још у XIII веку (Краљ Урош).

1893 - Рођен је амерички филмски глумац румунског порекла Емануел Голденбург, познат као Едвард Робинсон, који се прославио улогама гангстера у криминалистичким филмовима, али је испољио и сјајан комичарски таленат. Филмови: "Мали Цезар", "Тигрова чељуст", "Кид Калабед", "Неочекивани др Глитербауз", "Читав град прича", "Двострука одштета", "Жена на прозору", "Рт Ларго", "Насиље", "Зелено сунце".

1894 - Јапанске трупе су отпочеле инвазију Кореје.

1896 - Српско учитељско друштво основало је у Београду Школски музеј, касније назван Педагошки музеј.

1907 - Рођен је Љубомир Дурковић Јакшић, српски књижевни и културни историчар, библиограф. Студирао је теологију, филозофију и права у Београду и Варшави. Радио је као лектор, библиотекар и професор на Теолошком факултету. Највише се бавио српско-пољским везама, Његошем и библиографијом. Дела: "Библиографија о Његошу", "Историја српских библиотека 1801-1850", "Југословенско- пољска сарадња 1772-1840", "Србија и Ватикан 1804-1918".

1913 - Слика Леонарда да Винчија "Мона Лиза" пронађена је у Фиренци, две године пошто је украдена из париског музеја "Лувр".

1915 - Рођен је амерички певач и филмски глумац италијанског порекла Френсис Алберт Синатра, познат као Френк Синатра, који је светску славу стекао низом музичких хитова попут песама "Странац у ноћи" и "Њујорк, Њујорк". Био је познат је и по присним везама с важним личностима америчког друштва, укључујући председнике САД, али и најмоћнијег мафијашког "кума" Лакија Лучана. Филмови: "Ноћи Лас Вегаса", "Не као странац", "Неки су дотрчали", "Речи и музика", "Човек са златном руком", "Одавде до вечности" (Оскар), "Три наредника", "Четворица из Тексаса", "Детектив", "Голи тркач".

1915 - Полетео је први авион начињен у потпуности од метала, летелица немачког конструктора Хуга Јункерса.

1918 - Рођен је руски академик Олег Газенко, родоначелник космичке биологије и медицине. Газенко, иначе совјетски генерал, 1950. је био један од идејних твораца и реализатора научних програма на земљиним био-сателитима чије је истраживање имало велики допринос у припреми човекових летова у космос. Методе и систем одржавања здравља и радне способности посаде приликом дужих летова у космос и повратка у услове гравитације, које је Газенко разрадио још су непревазиђене.

1929 - Рођен је енглески писац Џон Озборн, у чијим драмама доминира критика друштвених прилика у Енглеској. Прославио се драмом "Осврни се у гневу". Остала дела: "Забављач", "Епитаф за Џона Дилона", "Свет Пола Сликија", "Лутер", "Родољуб за мене", "Време садашње", "Хотел Амстердам", "Западно од Суеца", "Дар пријатељства", "Недопустив доказ".

1936 - Два дана после абдикације Едварда VIII, британски монарх постао је његов брат Џорџ VI. Едвард VIII одрекао се круне да би се оженио Американком Волис Симпсон, после чега је живео у иностранству задржавши титулу - војвода од Виндзора.

1939 - Умро је амерички глумац Даглас Фербанкс, веома популаран у периоду немог филма, један од најпознатијих пустилова у историји кинематографије. Филмови: "У знаку Зороа", "Три мускетара", "Црни пират", "Робин Худ", "Багдадски лопов".

1958 - Умро српски математичар, астроном и геофизичар Милутин Миланковић, научник светског угледа, творац најсавршенијег календара, оснивач катедре небеске механике на Београдском универзитету, потпредседник Српске академије наука. Миланковић је уз Теслу и Пупина највеће име српске науке уопште. Грађевинску технику студирао је у Бечу, где је и докторирао. Био је професор теоријске физике, а бавио се и космичком физиком и геофизиком. У првом делу објављеном на француском језику "Математичка теорија термичких појава изазваних Сунчевом радијацијом" изложио је нову теорију распореда Сунчевих радијација на површини планета и тока климатских промена у геолошкој прошлости Земље. Његова реформа календара прихваћена је на Свеправославном конгресу црква у Цариграду 1923. Творац је и теорије о померању Земљиних полова. Дела: "Канон осунчања", "Небеска механика", "Основи небеске механике", "Секуларна померања Земљиних полова", "Историја астрономске науке", "Кроз васиону и векове", "Успомене, доживљаји, сазнања".

1958 - Умро је српски правни стручњак Слободан Јовановић, професор универзитета, председник владе Краљевине Југославије, председник Српске краљевске академије. Јовановић је најзначајнији српски правни писац и теоретичар државе у 20. в. Његови историографски радови такође су непревазиђени. После Другог светског рата осуђен је у одсуству на 20 година робије, као "ратни злочинац" на процесу Дражи Михаиловићу и до краја живота остао је у емиграцији у Британији. Сматран је једним од највећих светских ауторитета у области теорије уставног права. Био је веома плодан аутор. Главна дела: "Вођи Француске револуције", "О суверености", "О држави" (Основи једне правне теорије), "Уставобранитељи и њихова влада", "Светозар Марковић", "Макијавели", "Друга влада Милоша и Михаила", "Влада Милана Обреновића", "Уставно право Краљевине Србије", "Уставно право Краљевине СХС".

1963 - Кенија је постала независна држава у оквиру Британског комонвелта с вођом борбе за независност Џомом Кенијатом као председником владе. Истог дана 1964. Кенија је проглашена републиком с Кенијатом као председником.

1979 - У колумбијском лучком граду Тумако, у земљотресу, погинуло је 600 људи а око 80.000 је остало без крова над главом.

1990 - Збачени председник Бангладеша Хусеин Мухамед Ершад стављен је у кућни притвор.

1992 - На индонежанским острвима Флорес и Баби у земљотресу је погинуло најмање 2.200 особа.

1994 - Врховни суд Бразила ослободио је оптужбе за корупцију бившег председника Фернанда Колор де Мела.

2000 - Етиопија и Еритреја потписале су у Алжиру мировни споразум којим је формално окончан двогодишњи погранични рат у којем су погинуле десетине хиљада људи.

2001 - После дводневног суђења, француски мајор Пјер Анри Бинел осуђен је на пет година затвора, од којих три условно, због одавања војних тајни о припремама НАТО за бомбардовање Србије (СРЈ).

2003 - Умро је азербејџански државник Хајдар Алијев, председник Азербејџана до пред саму смрт, кључни чинилац азербејџанске политике више од три деценије. Пре смрти обезбедио је да га на положају шефа државе замени син.

2007 - Умро је Ајк Тарнер, амерички музичар, један од пионира соула и рокенрола, лидер групе "Кингс оф Рхутхм", освајач награде Греми у категорији традиционалног блуза за албум "Рисин Витх тхе Блуес". Рођен је у делти Мисисипија, колеџци америчког блуза, многи га сматрају творцем новог музичког жанра. Са бившом супругом Тином Тарнер снимио је низ хитова, од којих су најпознатији "Ривер Дееп Моунтаин Хигх", "Литтл Анн", "А Фоол Ин Лове", "Нутхбусх Циту Лимитс" и "Проуд Мару", за који су добили први Греми 1972. Године 1991. Ајк и Тина уврштени су у Хол славних рокенрола.

2008 - Српски пливач Милорад Чавић тријумфовао је на 100 метара лептир стилем у финалу првенства Европе у Риједи. Освајач сребрне медаље у тој дисциплини на Олимпијским играма у Пекингу, са 49,19 секунди оборио је том приликом европски рекорд и постигао други најбољи резултат свих времена.

2012 - Преминуо је Слободан Душанић, члан САНУ, професор античке историје на Филозофском факултету У Београду. По образовању стручњак за класичне језике,

бавио се проучавањем античке историје Грчке и Рима, у чему је имао изузетне резултате на међународном нивоу. Важио је за изузетног познаваоца Платона. Главна дела: "Историја и политика у Платоновим законима", "Акадски савез ИВ века".

2013 - Сепаратистичке партије у Каталонији постигле су договор о одржавању референдума о независности. Власти Шпаније ту иницијативу су одмах одбациле као противуставну и нелегалну.

2016 - Матео Ренци, председник владе Италије, поднео је оставку пошто је на референдуму попражен његов реформски програм.

(Танјуг)